

classificatie

in de
gehandicapten-
sport

classificatie instituut

1. Wat is Classificatie?

Classificatie van sporters met een beperking biedt de essentiële structuur voor wedstrijd sport. Sporters binnen de Paralympische beweging hebben een beperking die leidt tot een competitief nadeel in de sportbeoefening. Daarom is een systeem bedacht om ervoor te zorgen dat een sportprestatie enkel afhankelijk is van talent, fitheid, kracht, uithoudingsvermogen, tactisch inzicht en mentale focus en dat winst of verlies van een sportwedstrijd niet wordt bepaald door de aard of mate van handicap. Dit systeem heet Classificatie.

Classificatie bepaalt wie er mag meedoen in de Paralympische sport en deelt de sporters in klassen met gelijkwaardige beperkingen in relatie tot de sport. In zekere mate is dit vergelijkbaar met de gangbare indelingen in gewichtscategorie, geslacht of leeftijd. Het minimaliseert de invloed van de handicap op de sportdiscipline en de uitkomst van de wedstrijd.

Het hebben van een beperking is niet voldoende om toegelaten te worden tot een paralympische sportklasse. De beperking moet bewijsbaar van invloed zijn op de specifieke tak van sport. Classificatie is dus ook sportspecifiek, een beperking in één tak van sport hoeft binnen een andere tak van sport weinig tot geen invloed te hebben.

2. Tien beperkingen die in de Paralympische sport toegelaten worden

Het Internationaal Paralympisch Comité biedt sportmogelijkheden voor sporters met fysieke, visuele en verstandelijke beperkingen. Deze kunnen verdeeld worden in tien soorten beperkingen die toegelaten worden in haar sportprogramma. Deze beperkingen hebben als overeenkomst dat zij verifieerbaar en permanent van aard zijn:

- Verminderde (ontbrekende) spierkracht door bijvoorbeeld dwarsleesie, spina bifida of polio.
- Beperking in de beweeglijkheid van gewrichten
NB: Hypermobiliteit of instabiliteit van gewrichten en acute vormen van de beperking (bijvoorbeeld artritis), worden niet toegelaten tot een klasse.
- Amputaties van ledematen als gevolg van trauma of ziekte, of een aangeboren deficiëntie aan de ledematen
- Significant beenlengte verschil, aangeboren of door een trauma
- Dwerggroei (Achondroplasia)
- Hypertonie zoals Cerebrale Parese (spasmen), dit wordt gekenmerkt door een abnormaal hoge spierspanning en een verminderd vermogen om de spieren te strekken. Dit kan ontstaan door ziekte of ongeval welke het centrale zenuwstelsel heeft aangetast. Wanneer de beperking voor het tweede levensjaar is opgetreden spreekt men vaak van Cerebrale Parese, maar het kan ook ontstaan zijn door hersenbeschadiging, hersenbloeding of multiple sclerose.
- Ataxie, verschillende verstoringen van het evenwicht en de bewegingscoördinatie. Dit kan op eenzelfde wijze ontstaan als Hypertonie.
- Athetose, een stoornis van het bewegings- en houdingsapparaat. Dit kan variëren van heel milde vormen tot ernstig motorisch disfunctioneren. Het zorgt over het algemeen voor onvrijwillige en ongecontroleerde spierspanning, een ononderbroken stroom van trage, kronkelende bewegingen van de handen en voeten en leidt veelal tot een asymmetrisch postuur. Ook deze aandoening kan op eenzelfde wijze ontstaan als Hypertonie.
- Visuele beperking, zowel in scherpheid, gezichtsveld als (kleuren)waarneming
- Verstandelijke beperking, gemeten in IQ (<75), een beperkte zelfredzaamheid én de voorwaarde dat dit voor het 18de jaar is geconstateerd.

3. Classificatie systemen

Classificatiesystemen verschillen per tak van sport, zij worden ontwikkeld door de verschillende Internationale Federaties (IF's) die verantwoordelijk zijn voor hun specifieke sport. De IF's bepalen welke beperkingen wel en niet worden toegelaten op het internationale wedstrijd niveau.

Sommige Paralympische sporten zijn gericht op één type beperking, bijvoorbeeld goalball voor blinden en slechtzienden. Andere sporten zoals atletiek en zwemmen staan open voor alle beperkingen zoals hierboven vermeld. De IF bepaald ook hoe ernstig de beperking moet zijn om toegelaten te worden. Het uitgangspunt daarbij is dat de sporter een beperking dient te hebben die ernstig genoeg is om de sportprestaties significant te beïnvloeden.

Verschillende takken van sport verlangen verschillende systemen. Zo zal een beperking aan de armen voor een sporter in de loopnummers in atletiek minder invloed hebben dan dezelfde beperking voor een zwemmer.

4. Sportklassen

Een sportklasse is een categorie van sporters die een gelijkwaardige beperking heeft in relatie tot de sport. Dit betekent niet dat sporters in die klasse per se dezelfde type beperkingen hebben. Het kan dus voorkomen dat een atleet met een paraplegie uitkomt in dezelfde klasse als iemand met een dubbele beenamputatie.

Sporters die uitkomen in een individuele sport, strijden tegen sporters uit dezelfde classificatie klasse. Hierdoor ontstaat er een grotere mate van gelijkwaardigheid in de competities; de impact van de beperking op de prestatie is per klasse geminimaliseerd.

Bij het roeien bijvoorbeeld strijden de sporters in drie klassen, afhankelijk hoe zijn de boot kunnen voortbewegen: 1) alleen met hun armen; 2) met armen en romp; of 3) met armen, romp en benen. In nationale wedstrijden of zelfs bij kleine internationale wedstrijden komt het voor dat meerdere klassen bijeen worden gevoegd omdat er anders per klasse te weinig deelnemers zijn. Veelal wordt er dan een alternatief classificatiesysteem toegepast waarbij er toch sprake is van een verrekening van de klasse in het wedstrijdresultaat.

Enkele sporten hebben slechts één klasse, zoals sledgehockey of bankdrukken. Om aan deze wedstrijden mee te kunnen doen moet de sporter aan de minimale handicapcriteria voldoen.

In teamsporten zoals rolstoelrugby of rolstoelbasketbal, krijgen de spelers classificatiepunten toegekend. Hoe lager de punten, hoe beperkter de sporter is. In een teamopstelling wordt een maximum aantal punten bepaald. Een team kan zijn teamsamenstelling variëren, maar zal nooit meer punten tegelijkertijd in het veld mogen hebben dan afgesproken voor deze competities en kampioenschappen.

5. Hoe wordt een klasse bepaald?

De classificatie wordt vastgesteld door middel van onderzoek, testresultaten en observatie van de sporter door een panel van classifiers. Deze classifiers zijn specifiek opgeleid om te kunnen analyseren welke invloed de beperking heeft op de sportuitoefening. Wanneer een sporter deelneemt aan wedstrijden waarvoor classificatie verplicht is, zal hij/zij een classificatieproces doorlopen om te controleren of er aan bovenstaande uitgangspunten wordt voldaan. Dit proces bestaat veelal uit:

- Het verifiëren van de aanwezigheid van een beperking die in de specifieke tak van sport kan worden toegelaten;
- Een fysiek en technisch onderzoek naar de mate van beperking in de specifieke activiteit/sport;
- De toewijzing van een handicap-klasse;
- Observatie tijdens en buiten de competitie.

Een classificatie wordt slechts voor één tak van sport afgegeven, het is immers een sportspecifiek systeem.

Classifiers voor sporters met een motorische beperking hebben ofwel een (para)medische, danwel een sporttechnische achtergrond. Sporters met een visuele beperking worden geclassificeerd door optometristen of oogartsen. Psychologen worden als classifier ingezet voor de controle van testresultaten van sporters met een verstandelijke beperking.

Een internationale classificatie vindt plaats voorafgaand aan toernooien en kampioenschappen. De beslissing van een internationale classificatiepanel wordt altijd overgenomen, ook als dit afwijkt van de nationale classificatie. Sporters worden nationaal geclassificeerd op speciale classificatiedagen, georganiseerd door het Classificatie Instituut. Bij deze nationale classificaties worden verder alle internationale regels en procedures gevolgd om op die manier dezelfde uitslagen te genereren als bij een internationale keuring. Om die reden worden de Nederlandse classifiers zo mogelijk internationaal opgeleid voor hun werk.

Afhankelijk van de beperking kunnen sporters een aantal malen geclassificeerd worden; bijvoorbeeld wanneer hun beperking niet stabiel is, wanneer er nog sprake is van verandering omdat de sporter nog in de groei is, of wanneer er sprake is van een beperking die op de rand van twee klassen zit. In dergelijke gevallen kan het Classificatie Instituut een 'houdbaarheidstermijn' verbinden aan de classificatie. Internationaal wordt er in zo'n geval een Review-status gegeven, de sporter zal dan bij een volgend kampioenschap nogmaals worden geclassificeerd.

Als een sporter niet ingeclassificeerd kan worden, betekent dit niet dat hij/zij geen beperking heeft. Het impliceert enkel dat de sporter een beperking heeft die in die tak van sport niet toegelaten wordt, ofwel dat de mate van beperking niet in voldoende mate de sportbeoefening limiteert ofwel een te fluctuerend beeld heeft om het goed vast te stellen.

6. Classificatie systemen in de Paralympische Zomersporten

Classificaties zijn altijd sportspecifiek. Er wordt gemeten hoe groot de invloed van de beperking is op de beoefening van de sport en haar sportspecifieke bewegingen en –vaardigheden. Hieronder volgt een overzicht van de Paralympische zomersporten. Ondanks de grote zorgvuldigheid in de beschrijving van verschillende klassen kunnen er interpretatieverschillen ontstaan. Daarbij is het belangrijk te weten dat de reglementen van de diverse verantwoordelijke sportfederaties in alle gevallen leidend zijn en dat zekerheid over een klasse enkel door een officiële classificatie is te verkrijgen.

Atletiek

Paralympische atleten hebben een motorische-, visuele- of verstandelijke beperking. In Atletiek worden de klassen aangeduid met een 'F' of een 'T' en een nummer. De 'F' staat voor Field (veldnummers), de 'T' voor Track (baannummers).

T/F11-13:

Deze drie klassen zijn de categorieën voor atleten met een visuele beperking. Hierbij is klasse 11 voor de atleten die (vrijwel) niets zien en klasse 13 voor atleten die slechtziend zijn. Alle atleten in T11 rennen geblinddoekt en met een gids. In klasse 12 mag er ook gebruik worden gemaakt van een gids.

T/F11: Geen gezichtsvermogen of alleen donker/licht

T/F12: Zeer slecht gezichtsvermogen met een visus lager 2/60 of kokervisie minder dan 5 graden

T/F13: Slecht gezichtsvermogen met een visus tussen 2/60 en 6/60 of kokervisie tussen 5 en 20 graden

T/F 20

Atleten met een verstandelijke beperking. Op het Paralympisch programma kunnen zij aan een aantal nummers meedoen (1500m, verspringen en kogelstoten)

T32-38 en F31-38:

De 30-klassen zijn voor sporters met cerebrale parese of soortgelijke aandoeningen. De beperking heeft invloed op de controle van benen, romp, armen en handen. Hoe lager het nummer van de klasse, hoe groter de beperking.

Atleten in klasse 31-34 sporten zittend in een rolstoel of een zogenaamde werpstoel. Binnen de klassen 35-38 hebben de sporters een betere been- en rompfunctie en sporten staande.

F40:

In deze klasse worden kleine mensen ingedeeld (Achondroplasie).

T/F42-46:

In deze klasse komen atleten met beperkingen aan de ledematen voor, zoals amputaties. In klasse 42-44 hebben sporters een beperking aan de benen, in klasse 45-46 is de beperking aan de armen. Alle atleten in de 40-klasse sporten staand en gebruiken geen rolstoel.

T51-54 en F51-58:

De 50-klasse betreft atleten die rolstoelgebonden zijn. Ook hier betekent een lager nummer, een ernstiger beperking.

Atleten in klasse T51-52 hebben beperkingen in zowel armen als benen, bijvoorbeeld door tetraplegie. In tegenstelling tot klasse T51-53 hebben atleten in T54 wel gedeeltelijke romp en beenfunctie.

De verschillen binnen de klassen T51-54 (wheelen) zit in de beperkingen in het bovenlichaam, dit is immer essentieel in het voortbewegen van een rolstoel.

Voor de veldnummers zijn de rolstoelklassen meer gedifferentieerd. De klassen F51-54 hebben beperkte schouder-, arm- en handfunctie en geen romp- of beenfunctie, bijvoorbeeld bij tetraplegie. Atleten in F54 hebben normale functie in armen/handen.

Bij de klassen F55-58 zien we verbeterde romp en beenfunctie ten opzichte van de lagere nummers. Dit is met name in de werpnummers een voordeel. Een atleet met een beenamputatie zal bijvoorbeeld in de F58 uitkomen.

Bankdrukken

Bankdrukken (ofwel Powerlifting) staat open voor alle motorische beperkingen zoals in de introductie van dit overzicht beschreven, mits deze ernstig genoeg zijn om een beperking te vormen in deze tak van sport.

Alle sporters hebben een beperking in de benen of heupen waardoor zij niet in staat zijn om in het reguliere gewichtheffen mee te doen. Bijvoorbeeld sporters met een beenamputatie of sporters die niet in staat zijn de knieën te buigen.

Alle atleten komen uit in één klasse, maar –net als in de reguliere sport- in verschillende gewichtsklassen.

Blindenvoetbal (5-a-side)

Deze Paralympische sport wordt beoefend door sporters met een visuele beperking.

Alle spelers, behalve de keeper, zijn visueel gehandicapt en dragen een blinddoek om op die manier gelijke mogelijkheden te creëren.

Boccia

Boccia is een Paralympische miksport voor sporters met ernstige beperkingen. Er zijn vier klassen in boccia. In alle klassen wordt vanuit de rolstoel gespeeld vanwege verlies van beenfunctie en rompstabiliteit door een gebrek aan spiercoördinatie en -controle.

BC1:

Sporters in deze klasse hebben ernstige beperkingen aan benen, armen en romp door coördinatiestoornissen. Zij kunnen de bal grijpen en gooien en behoeven geen hulpmiddelen. Sporters met enige beenfunctie mogen de bal met de voet spelen.

BC2:

Boccia spelers in deze klasse hebben een betere rompcontrole en arm functie dan de BC1 en BC3 spelers. De functionaliteit van armen en handen geeft de mogelijkheid om zowel boven- als onderhands te gooien, met meerdere mogelijkheden om de bal vast te houden.

BC3:

In deze klasse spelen sporters met een aanzienlijke beperking in armen en benen en hebben zeer matig of geen romp controle door cerebrale of andere stoornis. In tegenstelling tot de BC1 sporters gebruikt men in de BC3 klasse een zogenaamde 'goot' om de bal in het spel te brengen. Deze goot wordt op aanwijzing van de sporter gepositioneerd door een begeleider die met de rug naar het speelveld zit. Doordat de sporter veelal de bal niet kan grijpen wordt er een hulpmiddel gebruikt om de bal vanuit de goot los te laten.

BC4:

De eerste drie klassen betreffen met name de sporters met een cerebrale parese zoals spasticiteit, athetose of ataxia. In de BC4 doen sporters met andere beperkingen mee die krachtverlies en/of coördinatie problemen veroorzaken. Dit zijn bijvoorbeeld sporters met multiple sclerose of spina bifida. De sporters hebben een slechte been- en rompfunctie maar kunnen wel de bal grijpen en gooien.

Boogschieten

Paralympische boogschutters hebben een motorische beperking en zijn verdeeld in drie klassen:

ARW 1:

Boogschutters schieten vanuit hun rolstoel vanwege hun beperking aan hun benen en romp. Ook hebben zij een beperking in spierkracht, coördinatie of beweeglijkheid in de armen. Deze klasse is onder andere voor mensen met tetraplegie.

ARW 2:

Net als in de ARW1 hebben de schutters in deze klasse een grote beperking in romp en benen. Zij hebben geen beperkingen in de armfunctie.

ARST:

Klasse ARST bevat handboogschutters die staand schieten, maar een steun of kruk nodig hebben vanwege een slechte balans. Dit zijn sporters met beenlengteverschil, beperking aan de ledematen of beperking aan romp en armen.

CP voetbal (7-a-Side)

De sporters in deze sport hebben allen een vorm van cerebrale parese: ataxie, hypertonie of athetose.

Omdat het CP voetbal een teamsport is, is de classificatie een middel om gelijkwaardig teams tegenover elkaar op het veld te krijgen. Om die reden worden alle spelers in vier klassen ingedeeld.

FT 5:

In deze klasse hebben de voetballers hypertonie of spasticiteit in beide benen en minimaal een lichte beperking in de armen. Zij hebben moeite met rennen, draaien en stoppen vanwege beperkte controle over de benen.

FT 6:

De voetballers hebben coördinatie en balansproblemen in alle ledematen en de romp. Zij hebben vooral moeite met de balcontrole tijdens het rennen, versnellen en stoppen.

FT7:

Deze klasse is specifiek voor hemiplege voetballers, dit betekent dat slechts een kant van het lichaam is aangedaan waardoor de speler vaak mank loopt. Aan de kant van de beperking heeft de speler balansproblemen, hierdoor zal dat meestal het been zijn waarmee de bal geschoten wordt (en niet het standbeen).

FT8:

Dit is de klasse met de minste beperkingen, vaak niet van een afstand te zien. Onvrijwillige spiersamentrekking en de aarzeling vlak voor explosieve momenten zorgen ervoor dat deze sporters een nadeel hebben in vergelijking met niet beperkte voetballers.

Om een eerlijke wedstrijd te krijgen tussen twee CP voetbalteams (zeven spelers) moet elk team minimaal één FT5 of FT6 speler op het veld hebben en mogen er niet meer dan twee FT8 spelers op het veld staan.

Dressuur

In de Paralympische dressuur komen zowel ruiters met een lichamelijke als een visuele beperking aan de start. De vijf verschillende klassen worden Grades genoemd:

Grade Ia:

Ruiters in deze klasse hebben ernstige beperkingen aan alle ledematen en romp. Over het algemeen gebruiken zij een rolstoel in het dagelijks leven.

Grade Ib:

Ruiters in deze klasse hebben ernstige beperkingen in de rompbalans en lichte beperking aan de armen; ofwel middelmatige beperkingen aan alle ledematen en romp. Veel ruiters gebruiken een rolstoel in het dagelijks leven.

Grade II:

Sporters in deze klasse hebben een beperkte functionaliteit in de benen en een goede rompbalans ofwel een milde beperking in ledematen en een beperkte rompbalans.

Grade III:

Deze grade is voor zowel visueel als motorisch gehandicapten.

Deze sporters zijn in staat om te lopen, maar hebben ernstige beperkingen aan de armen (c.q. hebben geen armen); hebben een lichte beperking aan alle vier de ledematen of hebben een klein postuur. Ook blinden worden in deze klasse geplaatst.

Grade IV:

Deze klasse betreft ruiters met een beperking in de beweeglijkheid of spierkracht; beperking aan een ledemaat of lichte beperking aan twee ledematen. Ook slechtzienden behoren tot deze klasse.

Goalball

Deze Paralympische sport wordt beoefend door sporters met een visuele beperking. Sommigen zijn volledig blind, anderen zeer slechtziend.

Om een eerlijke strijd te krijgen tussen de twee teams (drie spelers) moeten alle spelers een verduisterde 'skibril' dragen, men is daarmee volledig op het gehoor aangewezen.

Judo

In het Paralympisch programma zijn enkel de judoka's met een visuele beperking opgenomen. Zij zijn verdeeld in drie klassen:

B1:

Geen gezichtsvermogen of alleen donker/licht.

Judoka's in de B1 klasse zijn blind of hebben een zeer beperkte visus. Ter illustratie: deze sporters kunnen een grote letter 'E' (15x15cm) op een afstand van 25 centimeter niet onderscheiden.

B2:

Zeer slecht gezichtsvermogen met een visus lager 2/60 of kokervisie minder dan 5 graden.

In deze klasse zitten slechtziende judoka's met iets meer zicht. B2 sporters kunnen dezelfde letter op een afstand van 4 meter niet onderscheiden.

B3:

Slecht gezichtsvermogen met een visus tussen 2/60 en 6/60 of kokervisie tussen 5 en 20 graden.

In deze klasse zitten de sporters met het meeste zichtvermogen, maar nog altijd slechtziend.

Roeien

Zowel roeiers met motorische- als visuele beperking zijn welkom in een van de Paralympische roeiklassen.

De roeiers met motorische beperkingen zijn verdeeld in drie klassen:

AS:

Roeiers in deze klasse gebruiken enkel armen en schouders om de boot voort te bewegen omdat zij geen, dan wel minimale romp- en beenfunctie hebben, bijvoorbeeld door een dwarslaesie.

TA:

In klasse TA (trunk/arms) roeien sporters zonder beenfunctie, zij kunnen dan ook geen gebruik maken van een beweeglijke roeibank. Over het algemeen hebben deze roeiers een goede romp- en armfunctie.

LTA-PD:

In deze klasse kunnen de roeiers alle ledematen en romp gebruiken. In deze klasse roeien sporters met bijvoorbeeld een voetamputatie of sporters die het gebruik van een deel van hun vingers missen.

Daarnaast bestaan er drie klassen voor mensen met een visuele beperking:

LTA-VI B1, B2 en B3:

Roeiers in de B1 klasse zijn volledig blind of hebben een zeer slecht zicht. In de B3 klasse is men slechtziend.

Om een eerlijke strijd te garanderen roeien de sporters enkel tegen gelijke klassen. Er zijn vier verschillende events in het aangepast roeien:

LTA gemengde vier met stuurman:

Het team wordt gevormd door twee dames en twee heren uit de klassen LTA-PD en LTAB1/2/3.

Slechts twee roeiers in het team mogen een visuele beperking hebben en daarvan is er maximaal één met een B3 classificatie. De roeiers met een visuele beperking roeien geblinddoekt om de gelijkwaardigheid tussen de team te stimuleren.

TA gemengd dubbel twee:

Deze boot bestaat uit één dame en één heer uit de TA klasse.

AS Dames/Heren enkele twee:

In de klasse AS zijn er separate wedstrijden voor mannen en vrouwen, zij komen uit in eenpersoonsboten.

Rolstoelbasketbal

Deze Paralympische sport staat open voor mensen met een motorische beperking.

Rolstoelbasketballers worden ingedeeld in een van de acht klassen, aangeduid met 1,0 tot en met 4,5 punten. Klasse 1.0 beschrijft de meest beperkte spelers, klasse 4,5 de minst beperkte. Alle sporters spelen in een rolstoel en hebben een beperking aan benen of voeten welke hen verhindert om in het staand basketbal mee te doen. De meeste spelers hebben een normale armfunctie.

Klasse 1.0:

Spelers hebben geen rompfunctionaliteit en kunnen daarom niet voorover of zijwaarts buigen om de bal te vangen of te gooien. Om stabiel te blijven zitten is de rugleuning wat hoger en is de sporter 'gestrapped' aan de rolstoel.

Klasse 2.0:

Deze spelers hebben een beperkte rompfunctie, hebben hierdoor een groter bereik om de bal te vangen en te gooien. Ook deze spelers maken gebruik van een hogere leuning en strapping.

Klasse 3.0:

Deze spelers kunnen met hun romp wel roteren en vooruit leunen, maar niet zijwaarts. Zij hebben geen hogere rugleuning nodig en hebben daardoor meer beweegruimte.

Klasse 4.0:

Aanvullend op profiel 3.0 kunnen deze spelers ook zijwaarts leunen, veelal beperkt tot één zijde bijvoorbeeld door het verlies van een been waardoor de balans is verstoord als men naar de andere zijde leunt.

Klasse 4.5:

De klasse met de spelers met een minimale beperking, geen restricties in balans of rotatie. Deze klasse bevat bijvoorbeeld spelers met een beenlengteverschil van minimaal 6 centimeter of een voetamputatie.

Rolstoelbasketballers kunnen ook in klasse 1.5, 2.5 or 3.5 terecht komen. Deze halfpuntklassen zitten tussen bovenvermelde klassen in.

Elk rolstoelbasketbalteam, bestaande uit vijf spelers mag maximaal 14 punten tegelijkertijd in het veld hebben.

Rolstoelschermen

Deze Paralympische sport staat open voor mensen met een motorische beperking. Alle schermers hebben een beperking aan de benen of voeten welke hen verhindert om in het reguliere schermen mee te doen. Er zijn twee klassen in het schermen: categorie A en B.

Categorie A:

Deze schermers hebben een goede rompbalans waardoor zij zowel voor- en achterwaarts als zijwaarts kunnen bewegen. Hun scherm-arm is volledig functioneel.

Categorie B:

Schermers in deze klasse hebben een verminderde rompbalans en een normale scherm-arm, ofwel een normale rompbalans en een verminderde functionaliteit van de scherm-arm.

Rolstoeltennis

In het tennis zijn er twee sportklassen voor mensen met een motorische handicap.

Open klasse:

In deze klasse spelen tennissers met een permanente beperking aan één of meerdere benen en hebben normale arm- en handfunctie. In dit profiel komen onder andere tennissers met een dwarslaesie of amputatie voor.

Quad klasse:

In deze klasse hebben de tennissers zowel een beperking aan de armen alsook aan de benen. Dit beperkt hun mogelijkheden betreft de grip van het racket en in het voortbewegen van de rolstoel.

Sportschieten

Sportschieten is voor sporters met een motorische beperking; zij hebben een beperking aan de onderste ledematen en schieten vrijwel allen in zittende positie. Zij zijn verdeeld in twee klassen:

SH1:

Schutters in deze klasse kunnen zowel met geweer als pistool schieten. Zij gebruiken geen schietsteun, hun beperking aan de armen is afwezig of dusdanig dat zij het wapen zonder steun kunnen hanteren.

SH2:

Deze sporters hebben een ernstiger beperking aan de armen waardoor zij een steun voor het wapen nodig hebben. Zij schieten enkel met geweer en niet met pistool.

Tafeltennis

In het Paralympisch programma zijn zowel motorisch- als verstandelijk gehandicapten welkom. In klasse 1-10 spelen mensen met een motorische beperking, klasse 11 is voor de spelers met een verstandelijke beperking.

Klasse 1-5 is bedoeld voor sporters die spelen in een rolstoel, tafeltennissers in klasse 6-10 spelen staande.

Klasse 1:

Deze spelers hebben geen zitbalans en een zeer beperkte speelarm, bijvoorbeeld door een dwarslaesie of polio.

Klasse 2:

Deze spelers hebben geen zitbalans, maar een minder beperkte speelarm dan degene in klasse 1.

Klasse 3:

Deze spelers hebben geen controle over de romp, maar geen of zeer weinig beperkingen aan de armen en handen.

Klasse 4:

Spelers hebben een redelijke zitbalans en goede functionaliteit van armen en handen, bijvoorbeeld door een lage dwarslaesie of cerebrale parese.

Klasse 5:

Dit zijn sporters die in een rolstoel zitten, maar wel een goede rompstabiliteit en arm- en handfunctie hebben.

Klasse 6:

De spelers hebben ernstige beperking aan beide armen en benen, bijvoorbeeld door incomplete dwarslaesie, amputatie of neurologische omstandigheden.

Sommige spelers spelen als gevolg daarvan met het tafeltennisbat in de mond.

Klasse 7:

Ernstige beperking van de benen of de speelarm of aan alle ledematen, maar in mindere mate dan in klasse 6. Bijvoorbeeld een speler met een dubbele armamputatie boven de elleboog.

Klasse 8:

Sporters met beperkingen aan de benen of aan de speelarm, bijvoorbeeld sporters met stijve kniegewrichten of onderarmamputatie (van de speelarm).

Klasse 9:

Een lichte beperking aan de benen of aan de speelarm. Sommigen met een ernstige beperking aan de niet-speelarm. Sporters met een stijf kniegewricht of beperkte beweeglijkheid van de speelarm kunnen ook in deze klasse uitkomen.

Klasse 10:

Spelers met een minimale beperking zoals een stijf enkelgewricht of pols van de speelarm. Ook spelers met een klein postuur komen in deze klasse uit.

Klasse 11:

Deze klasse is voor sporters met een verstandelijke beperking.

Wheelchairrugby

In het wheelchairrugby doen sporters met een motorische beperking mee. Zij zijn verdeeld in zeven klassen, 0.5, 1.0, 1.5, 2.0, 2.5, 3.0 en 3.5.

Wheelchairrugby wordt gespeeld door sporters met diverse handicaps zoals verminderde spierkracht of amputaties van ten minste drie ledematen.

Klasse 0.5:

Spelers in klasse 0.5 hebben een ernstige schouder instabiliteit en beperkingen aan de bovenarm en handfunctie. De meeste hebben geen romp- of beenfunctie. Over het algemeen vangen de spelers de bal door hem op de schoot vast te klemmen.

Klasse 1.5:

Spelers hebben een betere schouder-, arm- en handfunctie. Zij kunnen de bal gooien, maar de beperking aan de pols zorgt voor een verminderde controle. Sommige spelers zijn aan één zijde van het lichaam meer beperkt dan aan de andere zijde.

Klasse 2.5:

Deze klasse bevat spelers met een goede schouder- en armfunctie en soms ook enige rompstabiliteit. Doordat zij hun vingers kunnen buigen, kunnen zij bovenhands gooien, de bal vangen en de rolstoel beter voortbewegen dan sporters in de lagere klassen.

Klasse 3.5:

Dit is de klasse met de minst beperkte spelers voor het wheelchairrugby. Zij kunnen de bal goed vangen en gooien en kunnen zich goed voortbewegen in de rolstoel.

Elk wheelchairrugbyteam, bestaande uit vier spelers mag maximaal 8 punten tegelijkertijd in het veld hebben.

Wielrennen

In het Paralympisch programma zijn sporters met een motorische en visuele beperking welkom. Motorisch gehandicapten gebruiken handbikes, tricycles of racefietsen. Rijders met een visuele beperking rijden op een tandem met een ziende 'piloot'.

H1-4:

Er zijn vier verschillende klassen in het handbiken. In de klasse H1-3 rijden de sporters in een liggende positie. In de H1 klasse hebben de sporters een compleet verlies van functionaliteit in benen en romp en een beperkte armfunctie (bijvoorbeeld door een dwarslaesie). Renners in de H3 klasse hebben geen beenfunctie, maar een goede armfunctie en rompbalans.

In de klasse H4 zit men op de knieën en kan daarmee zowel de armen als de romp gebruiken om de handbike aan te drijven. In deze klasse vindt men sporters met beenamputaties, lagere dwarslaesie en vormen van athetose of ataxia.

T1-2:

Door hun beperking in balans en coördinatie kunnen de wielrenners in deze klassen geen gebruik maken van een tweewieler maar rijden op een racefiets met drie wielen. Klasse T1 is voor de atleten met ernstiger beperkingen in de coördinatie of spierkracht dan die in klasse T2.

C1-5:

Wielrenners die wel gebruik kunnen maken van standaard racefietsen, komen in klasse C1-5. Deze profielen betreffen onder andere amputé's, sporters met verminderde spierkracht of beweeglijkheid ofwel beperkingen in de coördinatie als gevolg van ataxia of athetose. Ook hierin geldt dat het laagste nummer de meeste beperkingen weergeeft. Als voorbeeld: een sporter met een dubbele beenamputatie onder de knie zal waarschijnlijk in klasse C3 uitkomen, een wielrenner met een enkele beenamputatie in klasse C4.

TB:

Wielrenners met een visuele beperking racen op een tandem met een ziende renner voorop. De renner met een beperking (de stoker) heeft een visuele scherpte van ongeveer 10% en/of een visueel zicht minder dan een diameter van 40 graden aan het beste oog na correctie van bril en/of lenzen.

Zeilen

In het Paralympisch programma nemen zowel zeilers met een visuele als een motorische beperking deel. De klassen verschillen per boottype, er wordt gevaren in driepersoons boten, tweepersoons boten en alleen.

Driepersoons kielboot:

De zeilers worden ingedeeld in zeven klassen, klasse 1 is daarin de klasse waar de sporters de meeste beperking heeft, klasse 7 de minst zware beperking.

Bij voorbeeld een zeiler met complete tetraplegie zal waarschijnlijk in klasse 1 terecht komen, een enkele beenamputatie zal waarschijnlijk in klasse 7 gekeurd worden.

Zeilers met een visuele beperking worden in dezelfde klassen ingedeeld (3, 5 of 7). Daarbij is de zeiler in klasse 3 volledig blind, in klasse 7 slechtziend.

Om de boten evenwichtig van samenstelling te laten zijn, mogen er in een wedstrijd maximaal 14 punten in een boot zitten.

Tweepersoons kielboot:

Binnen dit duo is één zeiler geclassificeerd als 'TPA', de ander als 'TPB'.

TPA is de klasse met de zwaarste beperkingen, vergelijkbaar met klasse 1 en 2 uit de driepersoonsboot. Zeilers in deze klasse zijn onder andere quadriplegen of dubbele armamputaties boven de elleboog.

Klasse TPB is de klasse met de minst beperkten, vergelijkbaar met de overige klassen uit de driepersoonsboot.

Eenpersoons kielboot

Voor deze boot dient de zeiler enkel te voldoen aan de minimale handicapeis, ook weer vergelijkbaar met de TPB klasse in de tweepersoonsboot.

Zitvolleybal

Het zitvolleybal wordt gespeeld door mensen met een motorische beperking. Er zijn twee klassen, "Minimally Disabled" (MD of 'grijs') and "Disabled" (D of 'zwart'). Een 'grijze' speler heeft een minimale handicap, bijvoorbeeld een voetamputatie. 'Zwarte spelers' hebben beperkingen die het spel meer beïnvloeden.

Een team mag maximaal één grijze speler opstellen in het veld, de andere vijf posities moeten door een zwarte speler worden ingenomen.

Zwemmen

In het Paralympisch programma zijn er wedstrijden voor sporters met motorische-, visuele- of verstandelijke beperkingen.

De sportklassen worden aangeduid met nummers, voorafgegaan door één of twee letters. Deze letters staan voor de verschillende 'slagen'. Een beperking kan immers een andere invloed hebben op bijvoorbeeld de schoolslag in vergelijking met de vrije slag.

De letters die gebruikt worden:

- S: vrije slag, vlinderslag en rugslag
- SM: wisselslag
- SB: schoolslag

S1 tot en met 10 is voor zwemmers met een motorische beperking. Een laag nummer is voor de zwemmers met de zwaarste beperking, een hoog nummer voor een lichtere beperking. Verschillende typen handicap zwemmen tegen elkaar, de impact van deze beperkingen is echter binnen de klassen vergelijkbaar.

S1 SB1 SM1:

In deze klasse zwemmen sporters met aanmerkelijke beperking in spierkracht of controle in benen, armen en handen. Sommigen hebben ook beperkte rompfunctie, zoals bij tetraplegie. Deze beperkingen kunnen zijn ontstaan door polio of dwarslaesie. De zwemmers in deze klasse zijn rolstoelgebonden.

S2 SB1 SM2:

Zwemmers zijn in staat om hun armen te gebruiken, maar niet hun handen, benen en romp; of hebben ernstige coördinatieproblemen in vier ledematen.

Net als in S1 zwemmen de meeste sporter in deze klasse de rugslag.

S3 SB2 SM3:

In deze klasse zijn zwemmers ingedeeld met amputaties aan alle ledematen. Ook zwemmers met redelijke armslag, maar zonder been- of rompfunctie en zwemmers met ernstige coördinatieproblemen zitten in deze klasse.

S4 SB3 SM4:

Zwemmers die hun armen kunnen gebruiken maar met enige beperking in de handen, en geen romp- of beenfunctie hebben. Ook sporters met een amputatie aan drie ledematen kunnen in deze klasse uitkomen.

S5 SB4 SM5:

Zwemmers met een klein postuur en een additionele beperking, zwemmers met hemiplegie (beperking aan een zijde van het lichaam) of paraplegie.

S6 SB5 SM6:

In deze klasse zitten zwemmers met een klein postuur, amputaties van beide armen of coördinatieproblemen aan één zijde van het lichaam.

S7 SB6 SM7:

Dit profiel is voor zwemmers met een arm- en een beenamputatie (tegenovergestelde zijden), dubbele beenamputaties, of verlamming van een arm en een been (zelfde zijde). Ook zwemmers met volledige controle over armen en romp, maar met weinig beenfunctie kunnen in deze klasse uitkomen.

S8 SB7 SM8:

Zwemmers zonder handen of met een armamputatie. Ook zwemmers met beperkingen aan de gewrichten van de benen kunnen aan deze klasse deelnemen.

S9 SB8 SM9:

Zwemmers met beperkingen aan de gewrichten van één been, dubbele onderbeen amputatie of een beenamputatie boven de knie.

S10 SB9 SM10:

In deze klasse zwemmen de sporters met een minimale handicap, bijvoorbeeld een ontbrekende handfunctie, voetamputaties of een significante beperking aan de heup.

S11-13:

Zwemmers met een visuele beperking nemen deel in klasse 11-13. In klasse 13 zwemmen slechtziende sporters, in klasse 11 zijn de zwemmers blind of zeer slechtziend. Zwemmers in deze S11 klasse dragen in de wedstrijden een geblindeerde zwembril.

S14:

Zwemmers die voldoen aan de criteria voor verstandelijk beperkten nemen deel in de klasse S14.

7. Meer weten?

Op de website van het Classificatie Instituut www.classificatieinstituut.nl staat meer informatie over dit onderwerp. Ook op de website van het Internationaal Paralympisch Comité is meer te vinden hierover: <http://www.paralympic.org/Classification/Introduction>.

Voor specifieke informatie over de verschillende takken van sport verwijzen we u naar de verantwoordelijke sportbonden in Nederland. Deze zijn onder andere te vinden via de website van NOC*NSF: <http://www.nocnsf.nl/nocnsf.nl/olympische-droom/paralympische-sport/paralympische-sporten/overzicht-paralympische-sporten>.

Voor specifieke classificatievragen kunt u ook altijd contact opnemen met het Classificatie Instituut: classificatie@onbeperktportief.nl of 030 659 73 66.